

Instructie Besmetting via water

In open water kunnen zich ziekteverwekkers bevinden. Tijdens warm weer kunnen deze snel in aantal toenemen. Andere ziektekiemen gedijen goed in zuurstofarm water, een situatie die vooral in stilstaand water kan ontstaan. Zowel open water als leidingwater kan besmet zijn met een ziekteverwekker.

Je kunt met ziekteverwekkers besmet worden via:

- Handen en mond – eten met besmette handen, drinken verontreinigd water;
- Luchtwegen – inademen van stof of kleine druppeltjes met ziektekiemen;
- Huid – door kleine wondjes maar ook via intacte huid.

De onderstaande ziekteverwekkers komen mogelijk voor in water:

- Botulisme
- Ziekte van Weil
- Legionella
- Blauwalg
- Ziektekiemen in uitwerpselen van vogels

De belangrijkste manier om een besmetting te voorkomen is een goede algemene hygiëne. Dat betekent:

- Niet eten, drinken of roken tijdens werkzaamheden. Was altijd eerst je handen tijdens een pauze voor je iets eet, drinkt of rookt;
- Veeg niet met vieze handen over je gezicht. Besmetting kan plaatsvinden via ogen, neus of mond;
- Drink geen ongezuiverd water;
- Draag gelaatsbescherming bij schoonmaakwerkzaamheden met een hogedrukspuit;
- Draag handschoenen om wondjes te voorkomen;
- Maak eventuele wondjes goed schoon en dek ze af;
- Gebruik handschoenen en een mondkapje als je iets uit het water moet halen, zeker bij warm weer.

Het risico op ziek worden hangt af van de aard van de ziekte, de hoeveelheid ziektekiemen die je binnenkrijgt en je eigen conditie.

Legionella:

Legionella is een bacterie die een acute infectie van de luchtwegen kan veroorzaken (legionellose). Je kunt ziek worden door het inademen van nevel van besmet water, bijvoorbeeld tijdens het douchen met besmet water of bij gebruik van een hogedrukspuit.

Botulisme:

Botulisme is een ernstige ziekte die veroorzaakt wordt door de gifstoffen van een bacterie, *Clostridium botulinum*. Botulisme kan worden opgelopen door contact met dode vissen en dode watervogels.

Ziekte van Weil:

De ziekte van Weil wordt veroorzaakt door een Leptospirose bacterie. Het is een besmettelijke ziekte die kan worden opgelopen door contact met urine van ratten.

Blauwalg:

Vooraf tijdens warm weer kan blauwalg sterk groeien, deze bacterie scheidt een giftige stof af die huidirritatie en darmproblemen kan veroorzaken.

Uitwerpselen:

Bij schoonmaakwerk met een hogedrukspuit kunnen uitwerpselen van vogels of ratten in de waternevel terecht komen. Deze uitwerpselen kunnen allerlei ziektekiemen bevatten, die ook voor de mens besmettelijk zijn.

Maatregelen:

- Richt watersystemen zo in dat er geen 'dode leidingen' zijn, waar legionella zich kan vormen.
- Zet een legionellabeheersplan op voor watersystemen met weinig doorstroming (bv douches die weinig gebruikt worden, watervoorziening op schepen), houdt er hierbij rekening mee of deze systemen door kwetsbare groepen worden gebruikt.
- Algemene hygiëne is de belangrijkste manier om besmetting te voorkomen. Was altijd eerst je handen voor je eet, drinkt of rookt.
- Gebruik hulpmiddelen (schepnet, takel) als je iets uit het water moet halen, zeker bij warm weer.
- Draag handschoenen om wondjes en contact met besmet water te voorkomen. Bij lichte werkzaamheden zoals monsternamen volstaan nitril chirurgische handschoenen. Bestaat de kans op beschadiging, gebruik dan stevige, waterdichte handschoenen, categorie 1, die verder passen bij de aard van het werk (bv. met extra grip).
  - Bij risico Ziekte van Weil: Draag rubberen handschoenen en laarzen bij contact met water of grond wanneer er ratten zijn gezien;
  - Botulisme is zo besmettelijk dat elke vorm van aanraking met bv dode vogels wordt afgeraden, dus ook met handschoenen.
  - Het legionella risico verloopt via inademing en niet via huidcontact, handschoenen bieden hier geen oplossing.
- Maak eventuele wondjes goed schoon en dek ze af;
- Beperk de blootstellingsduur van medewerkers, door wisselen van taken.
- Pas schoonmaakprocedures aan. Onderzoek of een aanvaardbaar resultaat kan worden bereikt zonder gebruik hogedrukspuit (bv. meer schrobben) of stel de hogedrukspuit zo af dat minder aerosolen worden gevormd (voorkomen legionella, straatvuil).
- Gebruik een mondneusmasker FFP3-SL en een gelaatscherm bij gebruik van een hogedrukspuit voor schoonmaak.

Volg berichtgeving van autoriteiten (bv waterschappen, provincies) over de kwaliteit van oppervlaktewater, met name in warme periodes. Volg de waarschuwingen of aanwijzingen op.